

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 11

19. ožujka 2015.

cijena 200 Ft

„Kulturna nagrada Gradišćanskih Hrvatov” uručena dr. Štefanu Geošiću

Foto: Timea Horvat

8. – 9. stranica

Međimurska popevka

4.–5. stranica

Bajska promocija

6. stranica

Najbolja semeljska vina

7. stranica

Komentar

Tko koga asimilira, a tko njeguje tradiciju?

U svjetlu nametnutog nam «bunjevačkog pitanja», otvaraju se pitanja: Tko koga asimilira, a tko čuva, njeguje bunjevačke tradicije.

Još se sjećamo hrvatskoga znanstvenog skupa o Bunjevcima koji nije mogao biti održan u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. U povodu otvorenja nove školske godine, u rujnu prošle godine, čitali smo pak vijesti o tome kako su Bunjevci NEHrvati, priznati kao poseban južnoslavenski narod u Republici Srbiji, dobili čitanku i gramatiku, udžbenike za predmet „Bunjevački govor s elementima nacionalne kulture“ koji su tiskani, ni više ni manje, na ćirilici. Početkom ove godine u regionalnom dnevniku „Petőfi Népe“ čitali smo o bunjevačkom okupljanju, «divanu» u bajsnoj Čitaonici. Narečenim napisom najavljeno je kako će u povodu Svjetskog dana materinskog jezika Tradicijska udruga «Zlatna grana» (nije isto što i KUD «Bunjevačka zlatna grana») organizirati nevezani razgovor, «divan» u bajsnoj Čitaonici. S kojim ciljem? Nevjerojatno, ali istinito, okupiti one koji još govore «bunjevački jezik», koji ga žele poučavati ili ponovno učiti. S tim u vezi najavljeno je predstavljanje bunjevačke čitanke i gramatike, te priručnika za učitelje, tiskanih na ćirilici. NA TRADICIJSKOME JEZIKU I PISMU BUNJEVACA?! I dok se neki, zauzimaju za priznavanje Bunjevaca kao posebnog naroda, za uvođenje bunjevačkog jezika, što ga ti isti ni sami ne govore, ili ga ne poznaju, dotle s druge strane imamo mjesne hrvatske samouprave u mađarskome dijelu Bačke, koje svojim djelovanjem, aktivnostima, programima i ne rade ništa drugo doli se zalažu za očuvanje bunjevačkih tradicija, kulture, preko toga i za učenje i populariziranje materinskog jezika. Neki pojedinci, ne videći dalje od svoje zasljepljenosti, krajnje protuhrvatski raspoloženi nameću nagrđeni bunjevački, udžbenike na ćirilici, i one Hrvate Bunjevce koji čuvaju bunjevačku ikavicu, pismo i jezičnu tradiciju, jednako tako uče i standardni hrvatski jezik, optužuju za asimilaciju Bunjevaca. I dok smo prije bili ponosni što imamo velikog matematičara podrijetlom bajskeg Bunjevca, teško da ćemo to biti i nadalje kada na Facebooku pročitamo sljedeće njegove riječi. «Uostalom lijepi bunjevački jezik nazivati narječjem današnjeg, poruženog književnog hrvatskog jezika smatram kaznenim djelom.»

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Nije nikakva novina kako mjesna narodnosna samouprava može preuzeti i utemeljiti vlastitu ustanovu, pa i školsku. Primjer toga, bar kod Hrvata u Mađarskoj, jest dvojezična koljnofska škola koja je od ove školske godine u održavanju mjesne Hrvatske samouprave sela Koljnofa. Čitam ovih dana kako vrhovno političko tijelo Nijemaca u Mađarskoj podupire imenom tri mjesne njemačke samouprave u Mađarskoj na preuzimanje ustanova javnog obrazovanja i kulture u održavanje. Svjedoci smo ovih

telu, te o mogućnostima preuzimanja pečuskoga Hrvatskog kazališta, o utemeljenju HDS-ove ustanove u Pomurju.

Kada bi prije nekoliko godina spomenula ove mogućnosti u razgovorima koji su se ticali kulturne autonomije s ondašnjim i današnjim političarima, gledali bi na mene kao da širim svetogrđe. „O tempora, o mores“ kazao bi Cicero, čudeći se zajedno sa mnom mnogima. Što bi bio osnovni cilj preuzimanja ili utemeljenja ustanova u okvirima kulturne autonomije čiji je nositelj vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj. Jačanje u okviru kulturne i školske autonomije hrvatskih sadržaja! Pitanje je da li je dovoljno tek nešto preuzeti i utemeljiti, ili prije toga treba točno znati što je cilj preuzimanjem ili utemeljenjem toga. O ciljevima se malo

Razmatra se mogućnost (žurno treba donijeti odluke, zbog rokova) preuzimanja petrovoselske Dvojezične osnovne škole, hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti, utemeljenju hrvatskoga školskog središta u Sambotelu, te o mogućnostima preuzimanja pečuskoga Hrvatskog kazališta, o utemeljenju HDS-ove ustanove u Pomurju.

mjeseci odluka više državnih narodnosnih samouprava koje ubrzano rade na polju širenja kulturne autonomije, preuzimanjem, traženjem ili utemeljenjem novih ustanova pod svoj krov.

Ovih smo dana, što se tiče kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj, gledajući dnevni red nastupajuće HDS-ove skupštine svjedoci kako se ista (skupština) nalazi pred velikim izazovima. Pred izazovima se nalazi vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, vodstvo, odbori i zastupnici. Naime, razmatra se mogućnost (žurno treba donijeti odluke, zbog rokova) preuzimanja petrovoselske Dvojezične osnovne škole, hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti, utemeljenju hrvatskoga školskog središta u Sambo-

govori, a još manje o očekivanim rezultatima. Kada se donose odluke, često se poziva na političku potrebu njihova donošenja. Mnogo puta se ne vidi ista ta politička potreba. Odjednom bi svi pod HDS-ov krov, ili bi HDS sve njih pod svoj krov. Pitanje je sada. Što nam kazuje politički program pobjednika državnih narodnosnih izbora? On je podosta širok kroz svojih jedanaest točaka zalaganja. A kako se ostvaruje? Ovih mjeseci stižu molbe i pozivi oko traženja da ih se preuzme, nuđenja na preuzimanje kao i vlastiti poticaji utemeljenja novih ustanova. Mnogo je posla, vrijeme je donošenja važnih odluka i primanja odgovornosti HDS-ove skupštine.

Branka Pavić Blažetin

Diferencirana potpora narodnosnim samoupravama - traži se odgovornije trošenje sredstava

Objavljen iznos državne potpore za djelovanje mjesnih i područnih samouprava za 2015. godinu. Promjene u doznačivanju i obračunu potpore za obavljanje javnih zadaća - neopravdano, nenamjenski uporabljena sredstva moraju se vratiti.

Premda će narodnosne samouprave na svim razinama dobiti povećani iznos, i dalje su najveći gubitnici diferencirane državne potpore za djelovanje područne samouprave u županijama s najmanje 10, a najviše 20 mjesnih samouprava, koje će i ove godine dobiti potporu na razini mjesnih samouprava u naseljima s više od 50 pripadnika narodnosti. Tako ni ove godine nije ispravljena nerazmjernost, koja je i prije bila između jedne mjesne i područne samouprave.

Objavljen je iznos državne potpore za djelovanje mjesnih i područnih (županijskih i glavnogradskih) samouprava za 2015. godinu. Sukladno Vladinoj uredbi broj 428/2012. od 29. prosinca, koja je izmijenjena i dopunjena odlukama na kojima se temelji državni proračun za 2015. godinu, potpora je dodijeljena razmjerno, posebno za kategorije mjesnih i područnih samouprava. Tako je, prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, u naseljima gdje je broj pripadnika narodnosti između 25 i 50, mjesnim narodnosnim samoupravama dodijeljen iznos od 189 801 (lani 135 355 forinta), a tamo gdje je broj pripadnika veći od 50, iznos od 379 603 (lani 270 710 forinta). Područnim samoupravama u županijama i glavnome gradu gdje je broj mjesnih odnosno glavnogradskih okružnih samouprava manji od 10, dodijeljen je iznos od 189 801 (lani 135 355 forinta), gdje je najmanje 10, a najviše 20, iznos od 379 603 (lani 271 710 forinta), a gdje je njihov broj veći od 20, iznos od 759 207 (lani 541 420 forinta).

Kako smo već prije napisali, zasigurno je diferenciranje trebalo ići i dalje, biti još slojevitije. Jer ako se nagrađuju naselja u kojima je broj pripadnika između 25 i 50, odnosno više od 50, što je s onim naseljima s više od 100, 200, 300... 600... ili 1600 pripadnika narodnosti, uistinu povijesnim narodnosnim, u našem slučaju s hrvatskim naseljima, još i danas sa znatnim brojem, polovičnim, pa i većinskim narodnosnim, u našem slučaju hrvatskim stanovništvom. Ista je stvar onda i sa

županijama u kojima se nalaze spomenuta naselja. Ako se zauzimamo za diferenciranje, zauzimajmo se i za to da se nagrađuju i «najnarodnosnija», «najhrvatskija» naselja, «najhrvatskije» zajednice. Naime, diferenciranje do više od 50 pripadnika narodnosti ne nagrađuje upravo one koji bi to po svemu zavrijedili, narodnosne samouprave u naseljima s brojčano najjačim zajednicama.

Prema točki 4. §-a 1. narečene Vlade uredbi koja je bila na snazi do 31. prosinca, potpora za djelovanje mogla se upotrijebiti do 31. prosinca proračunske godine, a državna potpora za obavljanje javnih zadaća preuzimanjem obveze do 30. travnja iduće proračunske godine. Dok je prije doznačena u jednom iznosu, diferencirana potpora za obavljanje javnih zadaća od ove godine doznačit će se u obliku predujma u dva jednaka obroka, prvi do 15. travnja, a drugi do 15. kolovoza. Novi propisi stupaju na snagu od 1. siječnja 2015. godine, uslijed kojih se diferencirana potpora za obavljanje javnih zadaća također smatra proračunskom potporom. Prema §-u 53. narečene uredbi, povlaštena samouprava obvezuje se na pravilnu uporabu državne diferencirane potpore. Sukladno tome mora predati izvješće o diferenciranoj uporabi potpore za djelovanje podupiratelju uz koje mora priložiti preslike računa koji prelaze iznos od sto tisuća forinta. Kod neopravdane, nenamjenske uporabe, sredstva se moraju vratiti.

Stipan Balatinac

BUDIMPEŠTA – Izvanredna sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 28. ožujka 2015. godine u 10 sati u zgradi Croatice, neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost (1065 Budimpešta, Nagymező u. 68). Predsjednik HDS-a Ivan Gugan za sjednicu predlaže ovaj dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2) Obavijest o planiranom utemeljenju školskoga središta u Sambotelu; 3) Rasprava o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti u HDS-ovu nadležnost (referenti: Ivan Gugan, predsjednik, Joso Ostrogonac, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje); 4) Rasprava o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog kazališta; 5) Rasprava o utemeljenju HDS-ove ustanove u Pomurju (O 1., 2., 4. i 5. točki dnevnoga reda referira Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik); 6) Naknada za topli obrok Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže (referent: Gabor Györfvári, ravnatelj); 7) a) Donošenje odluke o nadnevku, datumu upisa djece u Hrvatski vrtić i osnovnu školu Miroslava Krleže (referent: Joso Ostrogonac, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje); b) Donošenje odluke o nadnevku upisa djece u santovački Hrvatski vrtić i osnovnu školu (referent: Joso Ostrogonac, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje). Nakon dijela sjednice otvorene za javnost slijedi zatvorena sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave istoga dana, s početkom u 12 sati u zgradi Croatice, neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost. Za sjednicu predsjednik Ivan Gugan predložio je ovaj dnevni red: 1) Donošenje odluke o imenovanju voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe (referent: Ivan Gugan, predsjednik); 2) Odluka o otpremnini bivšega predsjednika Hrvatske državne samouprave (referentice: Mira Grišnik, predsjednica Odbora za pravna pitanja, Anica Popović Biczak, predsjednica Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor); 3) Razno – odluka o podnošenju ostavke zastupničkog mandata (referira: Odbor za pravna pitanja). Nakon sjednice Skupštine, s početkom u 13 sati, u Croaticinoj likovnoj galeriji slijedi otvorenje izložbe „Europa u dječjim očima“, radovi Croatiadina likovnog natječaja. Zatim slijedi obilazak nekretnine u Ulici Nagymező 49.

V. predsmotra Međimurske popevke u Pomurju

Veljača je u Pomurju mjesec pučke popijevke, zborovi i solisti hrvatskih pomurskih naselja već su se peti put s uzbuđenjem pripremali za predsmotru Međimurske popevke. Posljednja predsmotra u slijedu priredaba priređena je 21. veljače u Sumartonu, gdje se predstavilo 19 izvođača (deset solista, devet zborova) iz Fičehaza, Kaniže, Kerestura, Mlinaraca, Petribe, Sepetnika, Serdahela, Sumartona i iz međimurskog Podturna. Predsmotra je održana radi izbora sudionika za 31. središnju smotru Međimurske popevke koja će biti 6. lipnja 2015. u Nedelišću. Za organizaciju su bili zaslužni Društvo Horvata kre Mure, Hrvatska samouprava Zalske županije, KUD Sumarton i KUU „Seljačka sloga“. Regionalnu su priredbu uveličali svojom nazočnošću dr. sc. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, i njegova supruga, te mnogobrojni gosti iz Međimurja i Pomurja.

Petripiski pjevački zbor

Smotra hrvatskih izvornih pučkih popijevaka iz Međimurja priređuje se od 1971. godine, a zbog velikog zanimanja od 2007. godine organiziraju se i dvije predsmotre i jedna dječja smotra, a od 2011.

godine jedna i u našem Pomurju. Najviše pomurskih pučkih popijevaka sakupio je dr. Vinko Žganec, etnomuzikolog, no još uvijek se nađu i takve koje nisu zabilježene ni u njegovoj ni u drugim knjigama.

Namjera organiziranja priredbe s jedne strane je i to da se otkriju još nezabilježene pjesme, a s druge strane da se njeuguju one koje su sačuvane, da se prenesu na mlađe naraštaje. Predsmotra u Sumartonu započela je s pozdravnim riječima Ladislava Gujaša, predsjednika Društva Horvata kre Mure, koji je zahvalio pokroviteljima i svima koji su pomogli u ostvarenju priredbe. Zatim je krenula pomurska kajkavska pripovijetka, koju svake godine na temelju sadržaja izvedenih popijevaka napiše dr. Erika Rac uvrštavajući i nekadašnji život Hrvata te regije.

„Naše lepe stare popevke je prvi pót Đura Deželič kutil predi stó pedeset lét. No tó zbirku nésu štampali, rukopis se čuvle v Horvatskem. Drugój je Vinko Žganec došel med n'áše Horv'ate, i nakutil je 179 popevki. Te popevke se morejo i ve popevati, z ove knige (staro, novo izdanje). Moremo si v róke zeti i knigo koju su napisali naši Pomurci: Ivan Magdič i Štef Prosenjak. V zbirki Mura, Mura se najde 125 popevki. Tó su se skupa 304. K ótumu

Rozika Broz

Veronika Kapuvari

Fanni Budai

dódo one koje su nigdi né zapisane. Bode mo meli išče jen čas kaj pokazati komisiiji" – započeli su pripovijedati na kajkavskome narječju Erika Rac i Joža Đuric. Prvo su nastupili domaćini, članovi Pjevačkoga zbora KUD-a „Sumarton“ s poznatim pjesmama *Naj se vija ta zelena kitica* i *Vu verčako tulipani si su v ret*, a Fičehaskinje opet su iz „škrinjice“ izvukle posebne stare popijevke *Dobil sem telegrafa* i *Do Kirija voska steza*.

Greta Lukač

„Petripske ružice“ so si zebile dvé ve-sele popevke. Jena je brš s Kerestura al pak s Fičehaza. Glas nj se tám ták lépo op-čuval. Drugdi vele kuržnak, žličnak, če-

šnjak, cvetnak, a tu kuržnjak, češnjak, cvet-njak. Vu tem cvetnjako je bila dekla snoč-ka, dé je ruže sadila, al je célo vréme dragoga na pam'eti méla“ – voditeljica je

Nega sonca nit meseca, a sepetnički „Veseli zbor“ s pjesmama *Dok sem bila lépa mlada* i *Godine so prešle moje* sjetio se minulih vremena. Bio je iznenađenje nastup Žen-

Stručno povjerenstvo

najavila pjesme *Nega sonca nit meseca*, *Zaigrajte meni*. Pjesme *Kak je teško našu ljubav tajiti*, *Joška prodal Šargo žerebic* izveli su pjevači Kulturne skupine Mura iz Serdahela, a Ženska pjevačka skupina iz Mlinaraca omiljene pjesme *Cura je išla po vodu* i *Sonce je zašlo*. Mješoviti pjevački zbor iz Kaniže uz pratnju svojih tamburaša otpjevao je prekrasnu pjesmu *Mura, Mura* i veselu *Vu sobotu kada dimo dojdem*. O ljubavnim jadima pjevale su Keresturkinje u pjesmama *Moja ruža mene ne gleda*,

ske pjevačke skupine KUD-a Podturen koje su izvele dvije međimurske popijevke: *Liepi, liepi je Ledičin stoan* i *Tuožno vrijeme, boj krvav*. Nastupilo je čak devet djevojčica sa solopjevanjem. Flora Orban, Helga Čonka, Veronika Kos, Vivien Buda, Greta Lucija Kramarić, Greta Lukač, Dorica Novak, Veronika Kapuvari otpjevale su pjesme prikladne za svoju dob poput *Kiša pada, Igraj kolo*, *Vu verčaku*, *Da nam pak dojde*. Poseban je bio doživljaj slušati čuvarice pomurske popijevke Keresturkinju Margitu Andrašek i Fičehaskinju Roziku Broz, koje od djetinjstva prati pomurska popijevka.

Njihova je izvedba bez sumnje predočila izvorno pjevanje pjesama *Sonce je zašlo* i *Žena moja*, jednako kao i izvedba Marije Biber iz Međimurja popijevke *Dremle mi se, dremle*, koja se pjeva i na lijevoj obali Mure, no s drukčijim napjevom. U stručnom su povjerenstvu i ove godine sjedili dr. sc. Stjepan Hranjec (predsjednik), Branimir Magdalenić, Dragica Karolina Šimunković i Miroslav Novak koji će od šezdesetak izvođača birali soliste i pjevačke skupine za središnju smotru. Kako nam reče predsjednik prof. Hranjec imat će vrlo težak zadatak, ali i drag jer u današnje vrijeme sve je manje takvih događanja gdje se pjevaju te pjesme i upravo zbog toga su od velike važnosti takve priredbe.

Voditelji programa Erika Rac i Jožo Đuric

Predstavljene dvije knjige o podunavskim Hrvatima Bunjevcima

„KAKO SU NAŠI STARI RADILI“

U organizaciji Gradske knjižnice u Baji, u zgradi bivše sinagoge, 2. ožujka, predstavljena su dva izdanja o podunavskim Hrvatima Bunjevcima. Posrijedi je zbornik radova Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu i monografiji Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca. Knjige su tiskane u sunakladi FF pressa, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Predstavljanje je otvorila knjižničarka Ildika Filaković koja je pozdravila goste i okupljene, među njima posebno glasnogovornika Hrvata u Mađarskome parlamentu Mišu Heppa, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga, zamjenicu predsjednika Hrvatske državne samouprave Angelu Šokac Marković, ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Pečuhu Stjepana Blažetina, te ravnatelja santovačke hrvatske škole i predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Josu Šibalina, te cijenjene goste iz Zagreba i Subotice. U više-nacionalnom gradu mislim da je prirodno da damo prostora jednoj ovakvoj priredbi, pogotovo predstavljanju knjiga na visokoj razini. Kao voditelj ustanove nastojat ću i ubuduće osigurati mogućnost i podupirati da mjesna hrvatska zajednica, ali i druge narodnosti u Baji mogu očuvati, njegovati svoju kulturu i materinsku riječ – reče uz ostalo ravnatelj knjižnice László Zalavári u obraćanju nazočnima.

Zbornik i monografija plod su znanstvenog skupa „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“ održanog 2012. godine u Zagrebu i zajedničkoga znanstvenog istraživačkog projekta Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, od 2011. do 2014. godine.

U nastavku su o projektu i knjigama govorili prof. Jadranka Grbić Jakopović, Goran Pavel Šantek i glavna urednica Milana Černelić s Katedre za manjinske kulture i zajednice, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, nadalje Jelka Vince Pallua, znanstvena savjetnica Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“, i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i potpredsjednik Savjeta vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske.

Posrijedi su iznimno važna, i opsegom, i sadržajem kapitalna djela jer, kako ističu urednici, „do sada nije bilo organiziranih cjelovitih etnoloških i kulturno-antropoloških skupova na temu Bunjevaca, a što je još i važnije, ni interdisciplinarnih znanstvenih i stručnih skupova koji bi, svaki sa svoga motrišta, cjelovito pridonijeli genetskoj i etnokulturnoj slici ove hrvatske (sub)etničke skupine. Naime, skup je održan u završnoj fazi projekta Ministarstva znanosti obrazovanja i športa Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca i njemu prethodećeg Identitet i etnogeneza primorskih Bunjevaca, voditeljice prof. dr. sc. Milane Černelić.“

Zbornika su uredile profesorice Milana Černelić, Jadranka Grbić Jakopović, Marijeta Rajković Iveta, Tihana Rubić, dipl. etnolog Matija Dronjić i apsolvent Mihovil Gotal. U Zborniku je objavljeno 40 radova na 686 stranica. Tematski su raznovrsni i pokrivaju više prostornih odredišta bunjevačkih ogranaka. Prvi zbornik u kojemu se problematika hrvatske (sub)etničke bunjevačke skupine, koja se tijekom povijesti podijelila u tri prepoznatljiva ogranka te danas čini i dio hrvatske dijaspore u Mađarskoj i Srbiji, razmatra interdisciplinarno s povijesnog, jezičnog, identitetskog, etimološkog i kulturno-antropološkog motrišta. Izvornost ovoga djela ogleda se i u tome da su ovim Zbornikom prvi put u jednoj knjizi obuhvaćeni svi bunjevački ogranaci – u Hrvatskoj, Mađarskoj i Srbiji – spomenutim interdisciplinarnim pristupom, ističe uz ostalo glavna urednica Milana Černelić. Jadranka Grbić Jakopović izrazila je zadovoljstvo i čast što je prvi Zbornik predstavljen upravo u Baji,

jer su neki od radova odnosno neki od priloga nastali upravo na temelju istraživanja provedenih u Baji i okolnim naseljima. Rijetko koje se ustanove mogu podičiti ovakvim kapitalnim djelom, s pravim izvornim istraživanjima, vjerodostojnim svjedočanstvima o bunjevačkim Hrvatima. Osim što su recenzirani, tekstovi imaju i sažetak na engleskome, a oni su važni ne samo za mjesnu nego i za hrvatsku, pa i šire za europsku kulturu i povijest.

Goran Pavel Šantek između ostalog reče Zbornikova sržna pitanja jesu pitanja koja postavlja svaki čovjek, svaka zajednica, svaka nacija, a to su pitanja samobitnosti, a ona je u velikoj mjeri emocionalna kategorija. Dobro bi bilo da ovu knjigu ima svaka bunjevačkohrvatska obitelj, ona je bitna za cijelu zajednicu. To nije završetak istraživanja, nego početak koji otvara daljnje mogućnosti, a ukazuje na to koliko su Bunjevci važna skupina, sa svim svojim posebnostima i prepoznatljivostima. O drugoj knjizi s naslovom Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca govorili su Jelka Vince Pallua

i Tomislav Žigmanov. Jelka Vince Pallua kazal je da knjiga opisuje godišnje i životne običaje. Ona je upravo zamišljena kao nekakva riznica tradicijske kulture bačkih Hrvata Bunjevaca, a u nekom smislu i šire podunavskih Hrvata. Gotovo sve teme ujedinjuju i prošlo i suvremeno stanje tradicije često i usporedno. Osim toga prikazani su i obnovljeni običaji koje su Bunjevci oživili. Posebna je pozornost posvećena Dužjancima koja se djelatno proslavlja već više od jednog stoljeća.

Milana Černelić istaknula je kako se monografija i zbornik dopunjuju u obradbi područja identiteta, a ostvarena je u suradnji kolega, studenta, istraživanjima koja su počela 2011. godine. Teme su određene izborom koje su sami studenti odabrali kao područja identiteta. Citirala je začetnika hrvatske etnologije Antuna Radića o tome zašto su običaji tako važni: Život i pravo može biti bez običaja, ali kaki bi to život bio. Bio bi pust i prazan. Narod bez običaja, ako gdje i ima, divlji je i surov. Pomislite samo kako godi srcu kad kažeš, „Tako su i naši stari radili.“ Tomislav Žigmanov govorio je o kontekstu i sadržaju dvaju izdanja. Prvi put jedna znanstvena monografija tematizira sve bunjevačkohrvatske zajednice i u Hrvatskoj, i u Vojvodini, i u Mađarskoj. Svestrano je prikazan razduženi prostor bunjevačkih Hrvata. Među autorima zastupljeni su Bunjevci svih triju ogranaka. Premda razdvojeni granicama, Bunjevci se moraju povezati barem kulturno, stvaranjem jedinstvenog prostora. Zauzeo se za ujedinjavanje zajedničkih snaga u istraživanju u budućnosti. Do sada najcjelovitije prikazana je tradicijska kultura bunjevačkih Hrvata i u Vojvodini i u Mađarskoj. Kako je napomenuo, već drugu godinu istražuju i šokačke Hrvate, a po mogućnosti najavljuje i istraživanje santovačkih Hrvata Šokaca. Nakon istraživanja slijedi slično predstavljanje u posebnome zborniku, a onda preostaju još srijemski Hrvati. Nakon Baje, zbornik i monografija sutradan, 3. ožujka, predstavljeni su i u Subotici, a 13. ožujka, u organizaciji Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Katedre za manjinske kulture i zajednice i Kluba studenata etnologije i kulturne antropologije, u Konferencijskog dvorani Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Najbolja vina semeljskog natjecanja

U organizaciji semeljske Hrvatske i Seoske samouprave, u tamošnjem domu kulture 13. ožujka upriličeno je proglašenje rezultata ovogodišnjega vinogradarskog natjecanja. Za dobro raspoloženje brinuo se kukinjski orkestar KUD-a Ladislava Matušketa. Uzorke vina trebalo je predati na ocjenjivanje do 9. ožujka, a ono je obavljeno 10. ožujka, kaže enolog István Havrán, predsjednik peteročlanog ocjenjivačkog suda. Uza semeljske vinogradare natjecanju su sudjelovali i brojni hobi-uzgajivači vina iz Pečuha i njegove okolice, tako iz Šaroša, Egraga, Salante, Kukinja, Mišljena...

Natjecanje je imalo i međunarodni značaj jer su mu sudjelovali prijatelji iz Radikovaca i Semeljaca. Načelnik ovoga potonjega, Grga Lončarević, također je doputovao sa svojim prijateljima u posjet prijateljima iz Semelja, jednako tako i predsjednik organizacijskog odbora radikovačke Pračkijade i tajnik Lovačkog saveza Osječko-baranjske županije Goran Andrašević. Predsjednika udruge Pračkijada Darka Šiklušića zatekli smo kako sa svojim mještanima pomaže domaćinima u pečenju prasaca. Pozvao nas je Tibor Šarošac i nismo mogli odbiti poziv, kaže nam dok me nudi ukusnom pečenom prasetinom, i to prije same večere. Naime, organizatori su naručili tri crna praseta iz Radikovaca, pa i kuhare iz Radikovaca kako bi se pobrinuli za izvrsnu pečenu prasetinu na ražnju, te time otvorili tek dobrim i ponajboljim semeljskim vinima.

Miješano crno Kukinčanina Ive Grišnika dobilo je zlatnu diplomu.

Godina rađa vinograd, a gazda uzgaja i vinograd i vino. Oba dvoje su važni čimbenici u dobivanju izvrsnih vina. Vinska godina ovisi ponajprije o količini i rasporedu oborina i o sunčanim danima. Vinska 2014. godina bila je kišovita. Dva puta više je bilo oborina nego u prosjeku u posljednjih pedeset godina. U srpnju je jako mnogo padalo, 2,5 puta više od 50-godišnjeg prosjeka, te je i sazrijevanje počelo kasnije. Godina 2014. bila je topla, ali u našem području bilo je i toplijih godina, bilo je mnogo jesenskih sunčanih sati koji nisu povećali kakvoću uroda. Bilo je dosta štetočina i bolesti vinove loze, reče enolog István Havrán. Godina je pogodovala rujnim vinima..., a unatoč slaboj vinskogodini, i 2014. donijela je vina visoke kakvoće, što je pokazalo i semeljsko natjecanje.

Na natjecanje su se prijavila 24 vinogradara, koji su podnijeli na ocjenjivanje 37

Prepun semeljski dom kulture

uzoraka vina. Od toga 21 uzorak bijelih vina, te 16 uzoraka rujnih i crnih vina.

Od 21 uzorka bijelih vina četiri vina ocijenjena su zlatnom diplomom, što je 19 % od ocjenjivanih vina i smatra se dobrim postignućem; 20 uzoraka ocijenjeno je srebrnom diplomom, devet uzoraka brončanom diplomom, a tri su uzorka ocijenjena zahvalnicom.

Od 16 uzoraka rujnih i crnih vina, deset uzoraka bilo je rujnih, a šest crnih vina. Ocjenjivački sud dodijelio je tri zlatne, šest srebrnih, šest brončanih diploma i jednu zahvalnicu.

Vina pristigla na ocjenjivanje ocijenjena su sa sedam zlatnih, 15 srebrnih, 15 brončanih diploma i četiri zahvalnice.

Vina s najviše osvojenih bodova na semeljskom natjecanju jesu vina iz 2014. godine, i to: lipovina (bijelo vino) Grga Kolara iz Šaroša, s postignutim 18, 76 bodova, rujnog Ive Udvarca iz Pečuha, te miješano crno Ive Grišnika iz Kukinja.

Za najuspješnijega vinara semeljskoga vinogradarskog natjecanja 2015. godine proglašen je László Gálosfai koji je na ocjenjivanje donio tri uzorka vina te osvojio dva zlata (miješano bijelo i traminac) i jedno srebro (portugizac).

Branka Pavić Blažetin

Lipovina (bijelo vino) Grga Kolara iz Šaroša, najbolje bijelo vino natjecanja

Najbolje rujno vino (rose) jest vino Pečuška Ive Udvarca.

«Kulturna nagrada Gradišćanskih Hrvatov» dodijeljena dr. Štefanu Geošiću

«Služio sam Crikvi, Hrvatom s mojim najboljim znanjem i dušnim spoznanjem, cijeli moj žitak!»

Najviše odličje Gradišćanskih Hrvatov od 1991. ljeta se dodiljuje za istaknuto djelovanje na polju kulture. Kulturna nagrada Gradišćanskih Hrvatov za 2014. ljeta je po jedanaesti put naprikdana sa skulpturom i poveljom, krajem prošloga miseca. Koordinacijski odbor u zastupništvu četrnaest gradišćanskohrvatskih društava i organizacijov na tlu Ugarske, Austrije, Slovačke i Češke, jednoglasno je izabrao za ovo priznanje umirovljenoga farnika, teologa, rodnom iz Petrovoga Sela, prof. dr. Štefana Geošića, za njegovo životno djelovanje i stvaranje na kulturnom, narodnom i duhovnom području. Pri maši zahvalnici i svetačnom aktu uručjenja dotične nagrade, masovno su nazočili u austrijskom hrvatskom naselju Klimpuhu i Gradišćanski Hrvati iz Ugarske, a pravoda najviše njih je doputovalo iz rodnoga kraja slavljenika.

Zadnje februarske subote napunila se je klimpuška farska crkva Sv. Jakova, kade je desetljeća dugo službovao prof. dr. Štefan Geošić, kako bi mi rekli u Petrovom Selu, Plehljov gospodin. No toga dana zapravo njega su došli svečevati Hrvati iz četirih zemalj. U okviru dostojne proslave za svetom mašom zahvalnicom ovde mu je naprikdana ugledna nagrada našega naroda s poveljom i brončanom skulpturom gradišćanskoga umjetnika Tome Rešetarića, gdo je bio i sam nazočan na ceremoniji. Gledajući životni put slavljenika, nije bilo upitno na sastanku, 19. oktobra, u Filežu, pred Koordinacijskim odborom gradišćanskohrvatskih društava i civilnih organizacijov, komu će pripadati visoka gradišćanska nagrada 2014. ljeta. Dugoljetni klimpuški farnik, graditelj crkve, prevoditelj, autor različitih knjig, večjezični teolog ter znanstvenik uprav je lani okrunio svoje djelovanje, s prevedenim Svetom pismom u pet sveskov na gradišćanskohrvatski jezik. U vijencu brojnih farnikov slavljjenik dr. Štefan Geošić predvodio je svetu mašu ku je služio u zahvali svim onim ki su mu

pomagali da doživi ov veliki dan. Pri prodiki nije se samo zahvalio na nagradi, nego je po vlašćem životnom putu predstavio obrazloženje skulpture od pet figurov, ku je vrijeda potom i prikzeo kot spominak na ovoga svetka. Prvom štaci-

jom je nazvao Petrovo Selo, kade je u familiji i osnovnoj školi dobio znanje i ljubav prema hrvatskomu materinskomu jeziku od starine i učiteljev, a drugom štacijom je imenovao Sambotel, kade je završio gimnaziju i se je najavio u biskupiju u seminar, potom pak poslan na Sveučilišće u Beč. Od 1955. ljeta je Štefan Geošić usavršavao svoje znanje u Rimu na studiju, to se smatra i trećom štacijom. – Tamo sam se učio tri ljeta dugo i zgotovio znanje Svetoga pisma na papinskom institutu. Onde sam dostao tu milost i znanje da sam se posegurao zeti za to veliko djelo, ko vam ovde predstavljam u peti knjiga. Mene jako veseli da je ov bio jedan važan uzrok da sam dostao ovu nagradu, ku danas smim s vami skupa svečevati – je rekao prilikom maše dr. Štefan Geošić. Četvrtom štacijom je označen Jeruzalem, kade ga je, po Geošićevi riči, dočekao najlipši i najinteresantniji čas žitka. Tamo je piše i autobusom proputovao Svetu zemlju, spoznao nje povijest ter zemljopis, prez kojega znanja ne bi mogao skupaspraviti osebužno Stari teštamenat.

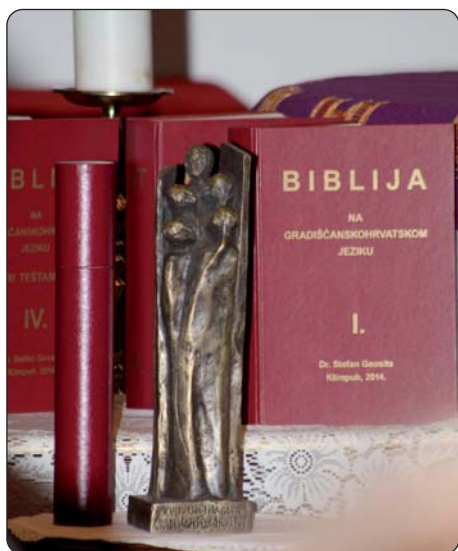

Trenutak za pjesmu Pogled Koljnofa

U gustoći magle
zamotani Koljnof
s pogledom na oblok cuga
toplinom me krasi

Timea Horvat

Ljeta 1958. je preuzeo faru u Klimpuhu da tamo zgotovi drugi doktorat i iz trih obećanih ljet u dušobrižničkoj službi, nastala su 62 ljeta. – Da sam se ovde sustavio u ovom selu, ima razlikih uzrokov. Dan i noć sam djelao za ovo selo, u ovoj biskupiji u razlikih služba: bio sam vjeroučitelj, nadzornik za hrvatski vjeronauk, i ovde sam na temelju onoga znanja osebujno hrvatskoga jezika, predstavio s kazališnom grupom 52 igrokaze, ča je opet jedan od uzrokov da su mi ovu nagradu dodilili. Ja sam ovde u Klimpuhu pod četirmi biskupi preživio, kot i svaki duhovnik, višine i dibine mojega duhovničkoga zvanja. Koč je težak bio jesti kruh tudjine, ali sam i jako čuda veselja i pomoći našao svagdir, osebujno med Hrvati. U cijelom mojem duhovničkom žitku nijednoga biskupa i nijednoga mojega pretpostavnoga prosio nisam za ku službu, za jedno mjesto, za ku školu. Služio sam Crikvi, Hrvatom s mojim najboljim znanjem i dušnim spoznanjem

Skulptura „Kulturne nagrade“ umjetnika Tome Rešetarića s poveljom

cijeli moj žitak – je tako završio svoju prodi ku dr. Štefan Geošić. Crikveni zbor Klimpuh je s vjerniki skupa oblikovao ovo mašno slavlje. Joži Buranić, glasnogovornik Koordinacijskoga odbora, pozdravio je brojne goste, med njimi i hrvatskoga veleposlanika u Austriji Gordana Bakotu ter ministra savjetnicu Zdenku Weber. Petroviščan dr. Andraš Handler, predsjednik Društva Gradiščanskih Hrvatov u Ugarskoj, održao je laudaciju dobitniku «Kulturne nagrade Gradiščanskih Hrvatov» i pri tom je istaknuo: «Na životnom putu Štefana Geošića, svaka knjiga, svaki igrokaz, svaki lekcionar je dokaz o njegovoj čvrstoj povezanosti s njegovim narodom. S gradiščanskohrvatskom braćom, ku je

sudbina podilila u četire orsage, ali ka duhovno još uvijek čini jednu cjelinu, za što moremo biti zahvalni takovim peljačem, kao što je bio Štefan Geošić u njegovi aktivni dani, a je posebno i danas još. Najbolji dokaz za to je ova priredba danas i ovde u Klimpuhu. Dragi Štefane, mi vam željimo da još dugo uživete u vašoj zasluženoj mirovini, i ako mislite, slobodno još napišite opet ku knjigu na Vaše i naše zadovoljstvo.» Joži Buranić i dr. Andraš Handler su potom prikдали odličje, koje je 87-ljetni Petroviščan mogao primiti jur kao drugi Gradiščanski Hrvat iz Ugarske

(za slavistom i akademičarom dr. Nikolom Benčićem, rodom iz Narde) u pratnji crikvenoga zbora Trajštofa. Polag tamburaške glazbe petroviskoga sastava Koprive je mnoštvo peljano od crikve do restorana Gregorić na večeru. Ana Škrapić-Timar, predsjednica Hrvatske samouprave u Petrovom Selu ovde je prikđala i spomin-daru u ime stanovnikov Petrovoga Sela, a pri zbogomdavanju su Petroviščani s klimpuškim slavljjenikom skupa izjačili i njegovu obljubljenju jačku «Akácos út, ha végig megyek rajta én...».

Timea Horvat

„Dr. Štefanu Geošiću za gajenje hrvatske kulture Hrvatska samouprava i stanovniki Petrovoga Sela 2015.“ – tako piše na spomin-daru kojega su prilikom svečevanja prikđali odlikovanomu Petroviščanu Ana Škrapić-Timar, predsjednica, i Rajmund Filipović, dopredsjednik Hrvatske samouprave u Petrovom Selu

Međunarodni turistički sajam „Utazás 2015“

Putuj sretno!

Dana 26. veljače otvorio je svoja vrata budimpeštanski međunarodni turistički sajam „Utazás 2015“. Najveći turistički sajam države do 1. ožujka na prostorima Hungexpoa na 20 tisuća četvornih metara, ponudama domalo 300 izlagača očekivao je posjetitelje. Kako je to na otvorenju 38. sajma, naglasio zamjenik državnoga tajnika za turizam pri Ministarstvu nacionalnog gospodarstva Ádám Ruszinkó, Mađarska 2014. godine bilježi 9,5 milijuna gostiju i 24,2 milijuna noćenja. Većinom su to domaći turisti, koji su se koristili mogućnostima kartice „SZÉP“.

Počasni inozemni gost manifestacije bila je Rumunjska, država koja je u sklopu nastupa predstavila devet regija s 39 izlagača. Domaći je počasni gost bio Stolni Biograd, i kako načelnik grada

András Cser-Palkovics reče: „Sajam je profesionalna mogućnost da neka regija pridobije pozornost turista. Ali stolnobiogradski se ugođaj može doživjeti jedino u Stolnome Biogradu, u povijesnoj prijestolnici države.“ Zsigurno je najveća atrakcija sajma bila zemljovid Mađarske, sastavljen od milijun lego-kockica na površini od 180 četvornih metara. Vrijedan je pozornosti po veličini

Ponude za kampiste predstavila je Paula Čermin (zdesna).

Štand HTZ-a i ove godine dobro posjećen.

štanda nastup Turske na 150, Slovačke na 130 ili Srbije (Vojvodina) na 112 četvornih metara, te od domaćih izlagača „Magyar Turizmus“ Zrt.-a na 250 ili balatonskih regija na 180 četvornih metara.

Budimpeštansko predstavništvo Hrvatske turističke zajednice, na čelu s voditeljem Marinom Skenderovićem, i ove se godine koristila mogućnošću predstavljanja. Doduše, malo skromnije, tek na 15 četvornih metara, ali i nadalje s traženim i grafički prvorazredno pripremljenim brošurama. *Hrvatska je za mađarske građane i 2014. godine zadržala položaj najvažnijega inozemnog odmorišnog odredišta, također je Mađarska i dalje jedno od deset najvažnijih tržišta za Hrvatsku, ujedno i s najvećim porastom broja dolazaka i noćenja u prošloj godini (prema broju dolazaka u 2014. godini Mađarska se nalazi na 9. mjestu sa 397 061 dolazaka, a prema broju noćenja na 10. mjestu sa 2 153 100 ostvarenih noćenja, što su i glavni razlozi da Hrvatska na ovom sajmu izlaže svoju turističku ponudu.* – izjavio je za MCC gospodin Skenderović. U sklopu toga štanda ponude je prikazala i Hrvatska udruga kampova. Riječ je o komforno i luksuzno opremljenim

mobilnim kućicama, bungalovima, koji funkcioniraju poput turističkoga naselja. Naime, u okvirima kampa djeluje primjerice restoran i trgovina, moguć je najam bicikla ili automobila. Kampovi su spremni na doček turista bilo koje dobi, jer za svakoga se nudi ponešto sadržaja od masaže, izleta do raznih športskih aktivnosti. Ponude jesu za „elitno“ kampiranje, što je već nekoliko godina pomodno u svijetu, ali je i za osobe koje žele pravi izvor života, mir za dušu ili okusiti nešto bolje.

No koliko i kamo će se putovati, ne ovisi samo o ponudama, svjetskim atrakcijama, nego umnogome o obiteljskome proračunu, koji također vrlo osjetljivo reagira na društvene promjene zvane gospodarska kriza. Ali bilo kamo putovao, čitatelju dragi, želim da putuješ sretno, da širokim plućima uzdišeš taj neopisivi osjećaj slobode, da ti uživaju čula u miru i tišini, u prekrasnim krajolicima i ne misli na jučer ili sutra, doživi trenutak u savršenoj cjelini.

Kristina Goher

TUKULJA – Od 9. do 18. travnja imat ćemo goste iz Zagreba, jer slijedi drugi dio našega Comeniusova projekta, natječaj Europske unije. Naslov je Projekta: «Tradicionalne dječje igre i plesovi Hrvatske i Mađarske». Zagrebački će gosti stanovati kod obitelji naših učenika koji sudjeluju u Projektu: Lili Gergić, Balázs Tóth, Bence Mađarić, Marko Kalapač, Petar Čurčija, Tijana Šarac, Margareta Ašin, Zsombor Heim, Kata Nagy i Barbara Kis. Pratitelji iz Zagreba jesu profesor Željko Mak i profesorica Ivana Radačić. Cijeli drugi dio Projekta organiziramo mi u Mađarskoj, tj. u Tukulji, djeca će učiti mađarske plesove, pjesme i dječje igre iz okolice Mezőfölda. Završni svečani program bit će 17. travnja u tukuljskom domu kulture, s početkom u 11.45, na koji očekujemo više gostiju iz cijele Mađarske.

Na jubileju sambotelske Gimnazije Sv. Norberta Premonstratenskoga

Prvi Hrvatski dan pun radosti i sadržaja

Kad jedna sambotelska gimnazija, u održavanju reda Premonstratenskoga takovu iznimnu pažnju podili jednoj narodnosti, školarom ki su u apsolutnoj manjini med zidinami dotične obrazovno-odgojno ustanove da na vlašći jubilej da prirediti još i dan posvećen toj narodnosti, to je s jedne strane veliko priznanje, a s druge strane bi pak moglo biti svakako peldodavno i za sve ostale institucije. No ne moremo ni tu činjenicu zatajati da ravnateljica sambotelske Gimnazije Sv. Norberta Premonstratenskoga, Hilda Bušić, i sama je Hrvatica iz Hrvatskoga Židana, pak je onda jur veljek razumljivo i ta odanost našem narodu. U srijedu, 4. marcijuša, s uglednimi gosti iz hrvatske diplomacije, politike i društvenoga žitka je nariktan prvi Hrvatski dan, koji, ufajmo se, nije takova zadnja priredba s puno radosti i sadržaja.

Na svetačnosti 20. obljetnice ponovnoga pokretanja Gimnazije Sv. Norberta Premonstratenskoga, a ujedno i Hrvatskoga dana, prior Zoltán Márton Fazekas, peljač premonstratenske opatije u Csorni, u svoji pozdravni riči je istaknuo da jedna škola ne more biti nećutljiva prema korenom onih školarov ki ju pohadjaju. A pokidob iz gradišćanskohrvatskih naselj, ljeto na ljeto dospenu simo pobožna dica ka poštuju tradicije i privržena su hrvatskom identitetu, onda na nje tribi pogledati s poštovanjem. Posebno se to odnosi na Petrovišćane, ki med Hrvati u najvećem broju se upisuju u ovu gimnaziju, a čiji preci su se izborili za Prvim svitskom bojem da njevo naselje najzad zajde k Ugarskoj. Ravnateljica škole Hilda Bušić mogla je pozdraviti brojne goste ki su se odazvali nje pozivu. Med njimi dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik, Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvatov u Parlamentu, Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, Bertalan Harangozo, povjerenik Vlade u Željeznoj županiji, dr. Karlo Gadanji, bivši prorektor Zapadnomadžarskoga sveučilišća, profesori sambotelskoga Odsjeka za hrvatski jezik i književnost, farniki ter brojni načelniki naših sel, a i predsjednici ter zastupnici hrvatskih samoupravov. Hrvatski roditelji gimnazijalcev su u velikom broju nazočili programu. – Zahvalni smo mnogim ljudem ki su podupirali ovu našu sanju, ov naš cilj da ovde u našoj gimnaziji se po-

dučava hrvatski jezik, i širi se hrvatska kultura ter naše tradicije. Za suradnju veljek je bila otvorena profesorica hrvatskoga jezika Anica Škrapić-Timar i profesor Rajmund Filipović ki je odgovoran za glazbeni odgoj. Prvi koraki su svenek jako teški, ali postoji vjera i ufanje da ćemo mi ta hrvatski put i hrvatsku budućnost imati – je rekla uz ostalo židanska peljačica. Hrvatski veleposlanik dr. Gordan Grlić Radman najprije se je zahvalio školskomu peljačtvu da je osiguralo mogućnost hrvatskoj mladini u ovoj gimnaziji da se dalje uči po hrvatski. – Vrlo sam počašćen, dirnut i uzbudjen, kad vidim prekrasni cvijet ove mladine, sve što je u Gradišću vrijedno i nadam se da će ovo biti jedno novo poglavlje radosne budućnosti – naglasio je veleposlanik i pozvao gimnazijalce da marljivo uče jezike, jer oni su nova nada ove zemlje i naše zajedničke budućnosti. Pod moderacijom Ane Škrapić-Timar (ka od ovoga školskoga ljeta na kružoku tajedno dvi ure podučava ovde hrvatski) je započet bogati kulturni program pod geslom «Uvid u kulturnu baštinu Gradišćanskih Hrvatov». Ana Zorica Timar, gimnazijalka 9. razreda, je najprlje recitirala pjesmu

Sliva prior Zoltán Márton Fazekas, Hilda Bušić i dr. Gordan Grlić Radman

«Materinski jezik» od petroviskoga pjesnika Lajoša Škrapića, ki je takaj med ovimi zidinami završio gimnaziju. Potom je Robert Škrapić predstavio šakicu učenikov ki pripadaju hrvatskoj grupi u ovoj gimnaziji. Dr. Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, je publiku upoznao s poviješću našega naroda, dokle je Rajmund Filipović, voditelj TS Koprive, govorio o tamburi, nacionalnom glazbalu Hrvatov. Pravoda je bilo jačke i svirke, kot i tancev, poredali su se ovde i bivši i sadašnji gimnazijalci, kot člani HKD-a «Gradišće» u Petrovom Selu. Završnu rič je dostao Koljnofac Mate Firtl, parlamentarni zastupnik ki se je takaj zahvalio na ovoj mogućnosti nadležnim, izražavajući svoju želju da još mnogokrat svečujemo ovde Hrvate. Gimnazijalce je dočekala hrvatska plesačnica, dok gostom je predstavljena škola i poslije toga su svi pozvani k svečanomu stolu.

Prekogranična suradnja

Suradnja Šomođske te Virovitičko-podravske i Koprivničko-križevačke županije

Kako donosi portal www.vpz.hr, na poticaj tvrtke Spider grupa d. o. o. Pitomača, 10. ožujka, u Kapošvaru upriličen je radni sastanak predstavnika Upravnog odjela za zajedničke politike i fondove EU Virovitičko-podravske županije, na čelu s Tugomirrom Majdakom, sa županom Šomođske županije Gergelyem Jakóom, i suradnicima, zamjenikom župana Šomođske županije Norbertom Biróom, i Tiborom Csúcsom.

Glavna je tema sastanka bila mogućnost suradnje sa Šomođskom županijom glede širenja i razvoja proizvodnje ljekovitog bilja na ovom području. U ime Spider grupe d. o. o. sastanku u Mađarskoj nazočili su i Marko Kovač i Josip Ivanec, koji su predložili mogućnosti zajedničke suradnje s poljoprivrednicima u Šomođskoj županiji. Župan Jakó pozdravio je suradnju na dionici Virovitičko-podravska županija, Šomođska županija, Poljoprivredna komora Mađarske i tvrtka Spider grupa d. o. o., te zaključio kako se suradnja dviju županija susjednih država nastavlja preko

pripreme i ostvarenja budućih projekata u okviru EU fondova te su dogovoreni i prvi koraci u vezi s navedenim.

Novi i razvoj postojećih graničnih prijelaza!?

Kako donosi portal www.kckzz.hr, ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje Koprivničko-križevačke županije Zlatko Filipović, pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo, komunalne djelatnosti, poljoprivredu i međunarodnu suradnju Marijan Štimac te načelnica Općine Hlebine Božica Trnski i načelnik općine Ferdinandovac Branko Kolar održali su, 10. ožujka 2015., u prostorima Županije radni sastanak sa predstavnicima Konzorcija i tvrtke Agenda Consulting Kft. iz Mađarske. Na sastanku se raspravljalo o Studiji razvoja prekograničnog prometa s ciljem definiranja detaljnih tehničkih sadržaja pojedinih graničnih prijelaza. Ravnatelj Filipović

istaknuo je da je nužna uspostava novih graničnih prijelaza između Mađarske i Hrvatske, jer je to preduvjet za razvoj pograničnoga prometa i novoga gospodarskog rasta prekograničnog područja. Predstavnici iz Mađarske predstavili su mjesta graničnih prijelaza koji su od strateške važnosti za Koprivničko-križevačku županiju. Na osnovi do sada izvedenih radova izrađena je Studija ostvarivosti pojedinih dijelova, koja sadrži detaljno tehničko projektiranje i funkcionalno ispitivanje za cijelo pogranično područje Hrvatske i Mađarske. Nakon detaljne raščlambe izrađivača, na cijeloj hrvatsko-mađarskoj granici utvrđeni su granični prijelazi koji su uzeti u obzir u Studiji ostvarivosti pojedinih dijelova. Čimbenici koji se razmatraju kod prijelaza jesu: prometna povezanost, gospodarsko značenje, biološko-ekološki uvjeti, nadležnost oko održavanja i imovinsko-pravni odnosi. Rok je za završetak projekta travanj 2015. godine.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

22. ožujka - Svjetski dan voda

Naš plavi planet čini 97,5 posto morske vode kojom se čovjek ne može koristiti, a dostupan je samo jedan posto od ukupne slatke vode, naime velik je dio u snijegu i ledu. Ujedinjeni narodi 1993. g. proglasili su 22. ožujka Svjetskim danom voda. Razdoblje od 2005. do 2015. proglašeno je desetljećem voda pod motom „Voda za život“. Zbog sve veće važnosti očuvanja vode u svijetu, tijekom cijele godine potrebno je savjesno se o njoj brinuti. Voda je nužna za život!

20. ožujka - Svjetski dan pripovijedanja

Svjetski dan pripovijedanja (World Storytelling day) globalna je proslava umijeća pripovijedanja, a obilježava se na proljetnu ravnodnevnicu, 20. ožujka svake godine. Toga dana pripovjedači diljem svijeta pripovijedaju bajke, mitove, legende te čudesne doživljaje, a priče ispričane na različitim jezicima, ostaju još dugo u srcima slušatelja. Jedan od ciljeva ovakvog događanja jest povezivanje svih sudionika, ali i razmjena priča, nadahnuća, iskustava te ostvarivanje međunarodnog povezivanja. Pročitajte i vi kratku priču našega Književnog kutka!

Književni kutak

Luca Molnar

San o svemiru

Naša Zemlja, naš planet,
Naša ljubav zauvijek.
Sve to znamo oduvijek
Svemir ostaje nepoznat!

Je li u svemiru sve mirno?
Igraju li se zvijezde tiho?
Sprema li Sunce-majka kuću,
Pere li Mjesec-tata čašu?

Mačić-oblacić bijele boje
Leti li između njihovih nogu?
Toliko toga mi ne znamo!
O svemiru samo sanjamo...

Razglednica iz mog zavičaja

MALO SELO NA BREŽULJKU

Moje selo Pustara prostire se na brežuljku, 13 kilometara od Kaniže. Tu žive većinom Hrvati. Naselje se spominje već u XIV. stoljeću pod imenom Semyenfeude. U Prvome svjetskom ratu poginula su 22, u Drugome 23 vojnika

iz mojeg naselja. Njima je podignut spomenik u središtu naselja. Novoizgrađena crkva nosi ime svete Ane. Na kraju sela imamo lijepo, novo sportsko igralište.

Na brežuljku, u sredini Pustare stoji najstariji spomenik sela: kapelica.

Fanni Kolar, učenica 6. razreda
Serdahelska Osnovna škola
„Katarina Zrinski”

Mali jezični savjetnik

HTIO ili HTJEO

Nepravilno je reći da je netko nešto htjeo, voljeo, željeo, vidjeo...

Glagoli na -jeti u muškom rodu jednine glagolski pridjev radni tvore pomoću alomorfa -i:

htjeti – HTIO,
voljeti – VOLIO,
željeti – ŽELIO,
vidjeti – VIDIO,
živjeti – ŽIVIO,
smjeti – SMIO...

U ostalim rodovima u jednini i množini ostaje -JE: htjela (htjelo, htjeli...), voljela (voljelo, voljeli...), željela (željelo, željeli...) itd.

Zasjedala Hrvatska samouprava Zalske županije

Hrvatska samouprava Zalske županije 9. ožujka u svome sjedištu u Kaniži održala je sjednicu na kojoj su donesene važne odluke glede djelovanja organizacije. Na zasjedanju je nazočilo pet vijećnika od sedam (dvojica su bila opravdano nenazočna). Raspravljalo se o utemeljenju nove ustanove u regiji i određivanju sjedišta, o rješavanju problema hrvatskih dječjih vrtića, o mogućnostima prekograničnog povezivanja, pisanju natječaja te o organiziranju križnog puta u korizmenom razdoblju.

Jedan od glavnih tema zasjedanja bilo je utemeljenje državne ustanove u regiji, koju je nakon pregovora s krovnom organizacijom Hrvata u Mađarskoj potakla Županijska samouprava. Izrađen nacrt Osnivačkog dokumenta, usuglašen s budućim utemeljiteljem, vijećnici samouprave jednoglasno su prihvatili, te je prihvaćeno i sjedište ustanove, što će biti Serdahel. Županijska organizacija prethodno se obratila pismom samoupravama hrvatskih pomurskih naselja, te ih zapitala koja bi mogla osigurati prostor, odnosno snositi troškove održavanja ureda prve godine, u svezi s tim izjasnile su se serdahelska i pustarska samouprava. Županijska samouprava predložila je Serdahel zbog lakšeg djelovanja u budućnosti, ali djelovanje ustanove bit će državnog značaja. Prihvaćeno je da to bude Zavod za prosvjetu i kulturu Hrvata, a njegov će se stručni djelokrug točno odrediti nakon usuglašavanja s utemeljiteljem.

U Županijsku samoupravu stiglo je pismo od fičehaske Seoske samouprave u kojem mole za pomoć u svezi s održavanjem dječjeg vrtića u mjestu. Od nove godine državna potpora za samouprave smanjena je, stoga su u mjestu nastali problemi financiranja dječjeg vrtića. Radi traženja prikladnog rješenja Županijska će samouprava u vrlo kratkom roku sazvati voditelje hrvatskih pomurskih vrtića, načelnike hrvatskih naselja, predstavnike Hrvatske državne samouprave, glasnogovornika Hrvata i parlamentarne zastupnike na forum, naime teškoća se javlja u mnogim naseljima gdje djeluju dječji vrtići s malim brojem djece.

Županijska samouprava ubuduće želi uspostaviti dobru prekograničnu suradnju, glede toga organizacija će se obratiti županu Međimurske županije i skupa će se razmotriti mogućnosti suradnje.

Na poziv natječaja Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, županijska organizacija odlučila je kandidirati se, u okviru projekta želi osigurati troškove mentor-učiteljica iz Međimurja u pomurskim hrvatskim školama, koji bi nudio stručnu pomoć u podučavanju hrvatskoga jezika, odnosno i sam bi održavao sate hrvatskoga jezika. Osim toga u projekt bi se uvrstilo podučavanje hrvatskoga jezika za odrasle na raznim mjestima u Pomurju.

Županijska organizacija smatra svojim zadatkom i organiziranje hrvatskoga vjerskog života u regiji, stoga će 22. ožujka u korizmenom razdoblju organizirati hrvatski križni put u Komaru (Homokkomárom). Kako bi se u hrvatski vjerski život uključili i mladi, kod postaja čitat će učenici hrvatskih pomurskih škola, a križni put će popratiti keresturski tamburaški sastav te kaniški i serdahelski pjevački zbor. Donesena je odluka i o tome da će županijska organizacija i nadalje ostati član Udruženja hrvatskih pomurskih samouprava.

FIČEHAZ – U tome mjestu Hrvatska samouprava Zalske županije 26. ožujka 2015. (četvrtak u 15 sati organizira okrugli stol pod naslovom „Očuvajmo naše narodnosne ustanove“. Tema okrugloga stola, na kojem će nazočiti parlamentarni zastupnici Péter Cseresnyés i László Teleki te Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, načelnici hrvatskih pomurskih naselja i voditelji dječjih vrtića, bit će opstanak dječjeg vrtića u Fičehazu, odnosno u drugim hrvatskim naseljima.

KERESTUR, KAPCA – Kerestursko Kulturno društvo i tamošnja Hrvatska samouprava te Prosvjetno i kulturno društvo „Attila József“ u Kapci u povodu obilježavanja Mađarske revolucije, 14. ožujka potpisali su sporazum o međusobnoj suradnji. Organizacije će ubuduće surađivati na polju kulture. Na svečanosti su nastupali Zrinski kadeti i keresturski Tamburaški sastav „Kitica“.

SERDAHEL – Obrazovna suradnja Sveučilišta u Zadru i Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ traje već 13 godina. Svake godine sveučilištarci gostuju u serdahelskoj ustanovi i pomažu u podučavanju hrvatskoga jezika, a tijekom ljeta serdahelski školarci ljetuju u Zadru. Poradi održavanja i razvijanja suradnje, svake godine sastaju se i profesori spomenutoga Sveučilišta i nastavnici serdahelske osnovne škole, jednom u Zadru, a jednom u Serdahelu. Ove godine 26. ožujka u Serdahel stiže sedamnaestero profesora iz zadarske ustanove. Tijekom susreta razmotrit će mogućnosti proširivanja suradnje.

Zbogomdavanje Albertu Handleru

(1953. – 2015.)

Nezahvalna zadaća je novinaru pisati posljednje riči u zgubitku, na pragu vjekovječnoga rastanka. Sad je nek marcijuš, ali već treća neutišljiva bol je potresla, sad petroviske familije, ali i amaterski kazališni žitak Gradišća. Na sredini tajedna smo odsprohodili na vječni počivak u petroviskom cintiru Alberta Handlera, brižnoga oca, vjernoga hižnoga druga, marljivoga zidara, skromnoga človika s čuda duševne vridnosti, a i strastvenoga glumca, kotriga Igrokazačkoga društva u Petrovom Selu. Naša grupa će u jesen svečevati 25. obljetnicu hrvatskoga kazališća, a na listu pokojnih igrokazačev sad će se obilježiti još jedno ime. Alberta su svi rad imali u ovom selu, od dice sve do starijih, vik je pripravan bio za šalu, i vik je znao ku-tu mudrost odhititi svakomu. Blizu je stao k našem srcu. Svako spravišće s njim bilo je, ki na ulici, ki pri kosidbi trave, ali uz kupicu vina, pravi doživljaj. Okol njega človik pametiti ne more napetu situaciju, njemu su se znale još i oči smijati. Nesebično je darovao sve svoje, familiji, društvu u kom smo ljeta dugo skupa igrali, a kad je njegovo znanje potribovalo selo pri zidanju, rušenju, popravljanju kakove zgrade, on je vik bio prvi u pomoći. Čuda je djelao, još i preveć. Istrudjao se je, a mlahavo tijelo nije izdržalo napad nime bolesti. Ufali smo se, bit će sriće i ozdravit će naš Albert. Kad smo se zadnji put vidili, s njegovoga obraza nestao je sjaj, a sve riči su bile zaman. Vist o njegovoj smrti mnoge je potresla, i Hrvate širom Gradišća, ki su mu svako ljeto mogli aplaudirati u novoj komediji, svaki put u posebnoj ulozi. Napori i vridnosti, spominki i lipi tre-

nutki, mišavina je to našega ljudskoga žitka, koji se, nažalost, svenek bliži kraju. Kad još jednoč pogledamo naše kipice s turnejov u Pešti, Hercegovcu, na Visu, kad iz vriče prošlosti najpr zajdu priredbe i zabave iz Petrovoga Sela, moramo reći da nam je Bog dopustio u skupščini zaistinu vridna ljeta, i za to moramo biti zahvalni. I onda, kad nam se čini prekratkim ovo zemaljsko vrime. Ugasio se je plamen još jednoga žitka, a u hrvatskoj zajednici se je otvorila praznina. Teško će biti familiji, a falit će i nam odsad još jedno drago lice iz petroviskoga teatra, kulturnoga žitka cijeloga sela. Pred nekoliko ljet smo jedan drugomu u šali rekli, «ovo nam je zadnje», misleći na odigrani kazališni kusić na kraju sezone. Gdo bi bio slutio da će to «zadnje» ovako hudo potuketati na vrata. Sa suzami, u dibokoj žalosti i u nesigurnosti su ostavljeni najmiliji, rodjaki, tovaruši i poznaniki. Ali moramo se s tim batriti da srce je to, što zabiti neće, što će čuvati i dalje virostovati nad odlaskom svakoga žitka.

Dragi naš Albert, neka Te sprohodi zvon Velike crikve, počivaj u petroviskom miru Božjem!

Timea Šandorova

U Weidingerovom igrokazu skupa s bratom Andrašom, sinom Tamašom i Zoltanom Škrapićem 2004. ljeta

PETROVO SELO – Novo ljeto donese i novu sezonu za gradišćanske amaterske kazališne grupe, tako je i petrovisko Igrokazačko društvo, koje ljetos svečuje i 25. obljetnicu svojega osnutka 7. novembra, jur se je začela s probami. Tako je bilo da će se nova predstava prikazati 12. aprila, ali kako nas je obavistila redateljica Ana Škrapić-Timar, i zbog nagle smrti člana kazališne grupe, na petroviskoj pozornici ljetos neće biti igrokaza. Komedija u dvi čini, pod naslovom «Jedna laž drugu lovi» iz pera Michaela Cooneya, kojega su preveli na hrvatski Klimpušci za svoje potrebe, u jesen će Petrovišćani dalje vježbati i premijera je predvidjena u januaru dojduećega ljeta.

HRVATSKI ŽIDAN – U takozvanoj «mini teatarskoj sezoni» židanski kazalištarci ponovo su najprzeli skeče s kojimi kanu prvenstveno razveseliti domaću publiku. Kao i uvijek, i sad su vjerni ostali obljubljenom gradišćanskom autoru, i to Joški Weidingeru, od njega su si izabrali tri kusiće pod naslovom «Dan vina», «Reza i sudac» i «Zbogom, lipi Hawaii». Četvrti skeč je djelo nepoznatoga autora, naslova «Nimi mužikaš pred sudom». Probe za štenje su se ganule prošli misec za jedanaest igrokazača, redateljica je i ovput učiteljica Jadranka Tóth. Predstava šalnih skečov se planira 12. aprila, u nedilju, umjesto kulturnoga doma (koji se obnavlja) na gornjem katu bivše škole, Općinskoga ureda. Ako bude velik interes sa strane publike, moguće su dvi predstave, jedna otpodne, a druga u večernji ura.

Hrvatska shodišća 2015.

Vincjet:
21. marca

Jura:
3. maja

Uzlop:
diče shodišće
9. junija

u Ljetu

posvećenoga

života

dijecezansko shodišće u Celje: 4. julija

Celje:
28. - 30. augusta

Lovreta:
19./20. septembra

Željezo/Brig:
4. oktobra

Izdaje: Hrvatska sekcija Pastoralnoga ureda, ulica sv. Roka 21, A-7000 Željezo, P.K. 5-2015
Odgovorni: ravnatelj Hrvatske sekcije biskupski vikar kan. p. Štefan Vukić OMV, tajnica Hrvatske sekcije Agnija Bubić

HRVATSKI RADIJSKI I TELEVIZIJSKI PROGRAMI MTVA

HRVATSKA KRONIKA

Od 15. ožujka u novom ustroju javnih glasila mijenjali su se i termini emitiranja narodnosnih televizijskih programa time i televizijske emisije MTVA na hrvatskom jeziku s mađarskim titlovima u trajanju od 26 minuta – Hrvatske kronike. Emisija se od sada emitira jedanput tjedno srijedom u ranim jutarnjim satima od 6.00 na Televiziji Duna, a ponavljanje iste emisije istog je dana od 12.00 na televizijskom kanalu Duna Word. Nova je adresa Hrvatskoga radijskog i televizijskog uredništva MTVA: 7634 Pécs, Rácvárosi út 70; telefonski broj +36/72/525-008.

RADIJSKE HRVATSKE EMISIJE

OD 16. ožujka radijske emisije državnoga javnog servisa MTVA emitiraju se iz novog studija s nove adrese: 7634 Pécs, Rácvárosi út 70; telefonski broj: +36/72/525-008, u istim terminima svakoga dana od ponedjeljka do nedjelje od 8 do 10 sati na srednjem valu na valnoj dužini 873, 1188 kHz.

HARKANJ – Niz programa čeka znatiželjnike 21. ožujka na tamošnjem Széchenyijevu trgu, u sklopu programa Pozdrav proljeću i sajam rukotvorina. Od 13 sati predaje se na uporabu obnovljeno dječje igralište, a slijede programi na otvorenome, u kojima će nastupiti i Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata.

HARKANJ – Izaslanstvo toga grada 19. ožujka putuje u Sveti Martin na Muri kako bi s tamošnjim gradskim ocima dogovorilo načine buduće suradnje. Veza je uspostavljena posredstvom generalne konzulice Vesne Haluga, a razmišlja se ponajviše o suradnji na polju turizma, saznaje Medijski centar Croatica.

NARAD – Tradicionalni malonogometni turnir u baranjskom Naradu koji se održava u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, a sudjeluju mu hrvatske momčadi iz naselja mohačke mikroregije. Turnir se održava 28. ožujka.

PEČUH – U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i Udruge Augusta Šenoe, obilježava se 125. obljetnica smrti Ivana Mažuranića (1814. – 1890.), hrvatskoga pjesnika, jezikoslovca i političara. Priedba se događa 24. ožujka 2015., s početkom u 18 sati u Hrvatskome klubu. O životu i radu Ivana Mažuranića govorit će dr. Janja Prodan.

PEČUH – Plesačnica KUD-a Tanac, na koju je ulaz slobodan, održava se 21. ožujka od 18.30 do 20.30. Ovoga puta na repertoaru su hrvatski plesovi iz Bačke i Baranje, koje podučava umjetnički voditelj KUD-a Tanac József Szávai uz pratnju orkestra što ga čine članovi više pečuških orkestara: Vizina, Baranje i orkestra Hrvatske škole Miroslava Krleža. Kako kaže József Szávai, plesačnica je namijenjena ponajprije srednjoškolicima i studentima, ali se rado očekuju svi zainteresirani. Mjesto održavanja plesačnice: VOKE Vasutas Művelődési Ház (Váradi Antal utca 7/2, Pečuh 7621).

PEČUH – Dana 20. ožujka u tome gradu gostuje Sveučilište Sjever čiji će suradnici održati niz predavanja za odgajateljice i nastavnike nižih razreda Hrvatskoga školskog centra Miroslava Krleža. Predavanja se ostvaruju posredstvom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

SANTOVO – Bude li vrijeme prikladno, 20. ožujka ove godine, s početkom u 9.30 na dvorištu santovačke Hrvatske škole, pod vodstvom knjižničara Marina Prodana organizira se promatranje pomrčine Sunca teleskopom. Solarna eklipsa ili pomrčina Sunca prirodna je pojava koja se događa svake godine dva ili više puta. Potpuna pomrčina Sunca 20. ožujka 2015., ne događa se svake godine i zato posebno privlači pozornost. U petak, 20. ožujka 2015., u 9.46.47 po mjesnom vremenu Mjesec će se naći između Zemlje i Sunca i zakloniti Sunčev disk od našega pogleda u trajanju dvije minute i 47 sekundi u trenutku potpune pomrčine.

Pisanica od srca Pečuhu

Nastavlja se projekt Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije «Pisanica od srca», i to, kako je Hrvatski glasnik izvijestila generalna konzulica Vesna Haluga, posredstvom Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Pečuh dobit će u poklon «Pisanicu od srca». Svečana predaja pisanice upriličuje se u Pečuhu 24. ožujka, s početkom u 11.30 na Széchenyijevu trgu.